

MINERVA

Diar literar, beletristic și de distracțiune.

Apare în 1 (13) și 15 (27)
a fiecărei luni.

Proprietar, editor și redactor responsabil:
George Curteanu.

Prețulu: pe an 4 fl., pe 1/2 an 2 fl., pe 1/4 1 fl.
Pentru România și străinătate: Pe an 10 fr.
Prețulu e a se solvi înainte.

Pământul și revoluțiunile sale.

Prelecure liberă după autorulă germănu de Drd. L. R.

În decursulă acestei perioade de dezvoltare s'a schimbatu mai de totu fața de mai înainte a lucrurilor. Ele află în teoria Vulcanismului următorea esplicare :

După ce s'a ricitu și întăritu de totu cōja pământului, păturile cele mai de desuptu ale acesteia încă au începutu a se rēci și în urma-rea acestei rēceli a se contrage, formându-se prin acestu fenomenu în centrulă pământului unele crepături orizontali și spațuri gōle. Prin aceste crepături a începutu a se vērșă de-asupra apa isvoritōre a mării și a isvōrelorū și a cādē pre masele înferbēntate ale centrului. Apa atingēndu-se de aceste mase numai decātu s'a prefăcutu în vaporī. Noi cunōscemū puterea vaporilorū, cunōscemū puterea lorū fōrte mare de expansiune, care nu se lasă a fi strīm-torată și căptușită prin nici unū mijlocū. Acestea mase de vaporī ferbinți au trebuitū așadară sē ēsă în afară în contra ori-cărei resistințe a cō-jei tari a pământului. Atunci apoi s'au întēmplatū cutremuri așa de violenți, încātu sgudu-irile, ce se întēmplă acum, suntū cu multū mai neînsemnate, decâtū sē le putemū pune în asē-mēnare cu acelea. Afară de aceea vaporii în-vingētōri au scosū cu sine din centru și mase mari topite, pe cari le-au vērșatū ca lavă în unele locuri în mēsură așa de mare, încātu s'au formatū munți întregi.

Vulcanistulă A. Petzhold serie : „Sguduirī și clătīnări neașteptate, însoțite de rēdicări și cufundări estinse pre suprafața pământului au fostū atunci la ordinea dīlei. Apele au prici-nuitū cele mai mari catastrofe. Mări întregi s'au ridicatū din alviēle lorū, pentru de a se aruncă cu iuțime de necredutū preste terene es-tinse de uscatū. Mase fōrte mari de stānci și

petri rostogolite au fostū duse în depărtări mari, unde mai stau și astādi ca martori muți ale acelorū inundări înfricoșate. Ose și frânturi de ose de animale din deosebite timpuri și zone au fostū îngropate între petri rostogolite ori de-puse de elementele naturei în crepături sēu spe-lunce. Trunchi de arbori, cari au formatū pă-durile seculari de pre atunci, au fostū inundați și ruptī. —

Masele cele mari de apă însă, cari au ajunsū în vatra vulcanică, au trebuitū cu înce-tulū sē o rēcēscă pre aceea, pentru că la for-marea de vaporī, care la începutū a fostū fōrte mare, a trebuitū sē fie și unū cuantū fōrte mare de căldură, ce a fostū înstrăinată în continuu dela punctulū centralū. În urma-rea acestui pro-cesū puterea de expansiune a vaporilorū, cari s'au dezvoltatū mereu, a totū scăđutū și activi-tatea vulcanică în fine a trebuitū sē încete de totū. E dreptū, că craterelē vulcanilorū de multū stīnși mai afumă și astādi lāsāndū sē ēsă vaporī de apă fōrte mulți; e dreptū, că sē varsă și ađi din vulcani lavă ferbinte, și sē mai sgudue pā-mēntulū nimicindū cetāți întregi; e dreptū, că marea iese câte odată din alvia sa, și e dreptū, că sē ridică unele teritōre, ér altele se cufundă : dar ce fenomene mici suntū aceste în compa-rare cu cele trecute? Ele suntū numai suve-niri, ce disparū, despre lucruri trecute și atātū de mari. — Vulcanii s'au stīnsū. A urmatū în Geo-logie perioda liniscei și a odichnei. În acēstă pe-riodă a apărutū apoi pre pământū ca deplină-tatea lumei organice — omulū! —

Sistemulū numitū „Vulcanismū“ i se opune Neptunismulū, alū căruia autorū e marele geologū Ab. Gott Werner. După a-cestū sistemū pământulū cu munții și vāile

sale s'a formată din apă prin suprapunere de straturi (pături). Werner a dezvoltat cu multă agerime de minte teoria Neptunismului și a câștigat mulți aderenți. Învețatul Saussure însă nu împărtășește în această privință părerea lui Werner. Elă dice, că munții s'au ridicat de jos în sus prin esplosiunea vaporilor din centru și a admisă dimpreună cu Agassiz și alți geologi o mișcare și o schimbare continuă a cōjei pământului, în care procesul unu rolă de frunte au Gletscherii*). Celă mai însemnată contrară ală sistemului lui Werner a fostă Hutton în Edinburg. Pășindă însă la partida Neptuniștilor ună Alesandru de Humbold, ună Leopold Buch, astfeliu nu se pōte determină, că Vulcanismulă sēu Neptunismulă are mai mulți și mai valoroși aderenți.

După espunerea scurtă a sistemeloră despre formațiunea pământului, continuămă a luă în vedere pământulă în starea sa de mai târziu și în starea sa de ađi, atâtă din punctă de vedere internă câtă și esternă.

Despre forma sferoidală a planetului nostru amă vorbită deja. Cei mai înalți munți compacți, precum Hymalaia de 26.000 picioră și din potrivă văile și șesurile cele mai afunde, precum suntă șesurile de pre lângă laculă Caspică, cari stau 100 de picioră sub luciulă mării, apoi marea mōrtă în Palestina, nu schimbă întru nimică forma globulōsă a pământului. „Pământulă — serie Dr. Maack, — a cărui suprafață ne pare așa de neplană și neasemene,

*) Gletscher = surpăturile (rupturile) de pământă provenite parte din rupturi de nori, ploii fortunose, parte din topirea omētului ș. a. vină înainte în munți și ținuturi delōse mai cu sēmă prin pustiirea păduriloră.

ar arētă celui, ce ar putē sē-lă privescă întregă cu o singură privire, forma unui globă atâtă de regulatū, întocmai ca acela, care tocmai acum a eșitū din mânia unui strugariū“.

Pământulă însuși se pōte împărți: a) în masa lui internă, adecă centrulă, care după vulcaniști este încă în stare focōsă; b) în cōja sa, a căreia desime ar face numai vre-o 6—8 mile. — Massa de apă cuprinde din celea nōue miliōne metri pătrați a întregi suprafețe a pământului dōue treimi, după alți însă 3 părimi, iar atmosfera, care încunjură totă rotogolulă în tōtă estensiunea sa, se rēdică la o înălțime nedeterminaveră.

Până acum pārerile despre internulă pământului au fostă vari: unii dīcū a fi compusă din apă, alți din aeră ori gază, alți din o pētră magnetică nemărginită, alți din metale ori petrii fluide și cea din urmă se pare a fi basată pe celea mai valibile dovedī. În favōrea ei vorbescă erupțiunile vulcanice continue, isvōrele clocoținde și împrejurarea, că căldura cresce cu câtă ne afundămă mai tare cătră centrulă pământului. În o grōpă adēncă este căldura așa de mare, încătă lucrătorii suntă astrinși se se desbrace de vestmintele lorū.

Renumitulă matematică franceș, Maupertius, înainte de acēta încă cu o sută de ani a făcută propunerea, ca se se sape o grōpă până în centrulă pământului. Propunerea lui însă nu s'a putută duce în îndeplinire. Cu tōte acestea ar fi de interesă pentru sciință, după cum serie Dr. Albert Bertrand, dacă s'ar săpă și numai câteva mile cătră centrulă pământului.

(Va urmă).

Pe albumulă amicului G.

*O copilă jună
Și-o prea avută bună
Dumneđu sē-ți dēe.*

*Copila sē te placă
Cu inima sa fragă,
Cum sci o femēe.*

*Iar cea bunică bună
În grōpă se apună,
Sē ducă 'n altă lume.*

*Și când va fi 'n mormēntă,
În ală ei testamētă
Sē veđi scrisă ală țeu nume.*

(Din nemțesce).

Cătră Flora.

(Achrosticū)

*Feerică ființă cu chipu-ți drăgălașă,
Lumina vieții mele, o scumpe ângerășă,
O! uită-te la mine! Privește 'n fața mea!
Răvars'a ta lumină, a vieții mele stea,
Asupra unui sufletă lovită de sōrte rea!*

Nu sē-ntrebă timpulă.

*Nu se-ntrebă timpulă la mica floricea,
Nu-ntreba nici fata, de câți ani este ea!
Când începē sē-ți placă, ea atunci sē nasce
Și-o îngropă atunciă, când te părăsesce!*

Ioană Doliană.

Unu copilū de conte.

Romanū de Antonū Langer

tradusū din limba germānă de Dănilă Sănjoanū.

(Urmare).

CAPITLULŪ IV.

Povestea despre rosa albă.

După-ce primulū amorū alū unui bărbatu tinēru s'a sfișitū nefericitū — și dintre 100 de tineri cadu 99 în acēstă cursă tristă, — atunci o anumită descu-răjare cuprinde pre nefericitulū, care aruncă greșala, ce a comis'o față de elū o singuratică, în papuculū intregului sexū și devine sēu unū Misogyn, carele își propune a disprețui totū sexulū frumosū și a nu mai veni cu elū în atingere, sēu unū Don Juan, carele voiesce a sburā în lumea femeilorū de pe o flōre pe alta, pentru ca sē-și rēsbune pentru înșēlațiunea, ce i s'a făcutū.

Din fericire nu suntā aceste decisiuni așa de periculōse, cum se vēdū la prima privire. D-đeu a datū inimei omului o elasticitate mare, ca sē se pōtā opune furtunelorū vieței și acēstā elasticitate face, că omulū, după lovitura cea mai grea, ce l'a lovitū, érāși sē-și rēdice capulū și sē zimbēscā în fața nēcazului. Și astfelū sē întimplā, că dușmanulū femeilorū, deodată jace érāși în cursē amorōsē și că Don Juanulū, carele în totā điuva voiesce a căscigā câte o victorie, deodată urmāresce cu fidelitatea cānelui urmele unei ființe amate, carea pre Don Juan l'a prefăcutū în unū cavalerū de Toggenburg.

Unū casū e caracteristicū; vine adecā înainte, că unī omenī tineri după primulū amorū nefericitū cadū în o anumită apathie și urindū ori-ce lucru, se dau la órecare desfrēnare, carea îi ruinează atātū fisece, câtū și moralicesce.

Casulū din urmā se aretā și la Procopulū nostru.

Lucrulū nu-i mai cădea din mână, dar nu mai cănta pe Beranger alū sēu și după-ce eșia sēra dela lucru sē aseđa în cea mai de aprōpe ospetārie bēndū și fumāndū fără grijā pānā ce patrula de nōpte ilū silia sē mērgā acasā.

Madame Drach, care șcia când vine Procopū acasā, spuse acēsta bărbatului sēu. — Măiestrulū Novotny clătina cu capulū și aducāndu-și aminte de timpulū junētei sale đicea, că vorū trece și aceste. Măiestrița nu afla în favoritulū ei nici cea mai micā vinā, dreptū aceea blastēma pe „miserabila personā,” care a stricatū așa de tare pre tinērulū și frumosulū bărbatū.

Procopū deveni totū mai palidū, colōrea sǎnētăței dispārū de pre fața lui, cercuri vinete i se pusērā în jurulū ochilorū, cari își pierdurā vioiciunea de altā datā, iar mersulū sēu, carele fusese iute și elasticū, deveni trāndavū și schiopătāndū ca alū unui morbosū.

Măiestrulū comunicā în fine soției sale, cu carea trāia acum în armonie, unū planū, contra căruia soția sa la începutū protestā cu tōtā hotārirea, pre carele în fine totuși l'a aprobatū, pentru-cā acela tracta despre mântuirea fisecā și moralā a favoritului ei. — În ce consta acēstū planū, vomū vedē acuși.

Procopū lucra în lucrātōre la o mobilā de rococo, a cărei desēmnăturā jăcea înainte lui; — elū lucra cu o nepāsare timpitā și trāndavā, care și-o însușise în timpulū din urmā.

Intr'aceea intrā la elū măiestrulū Novotny, — esamina lucrulū și desēmnulū și clătina capulū desaprobandū.

Procopū se pārea a nu vedē pre măiestrulū și semnulū lui de desaprobarē.

— Procopū! — đise d-nulū Novotny după o pausā.

Avorbitulū se uitā în susū nepāsatorū.

— D-ta ești măiestre? đise elū cu óre-care greutate.

— Firesce că sum eu! Trebuie sē vēdū cum merge lucrulū, altecum lucrā fie-care ce voiesce. Ce faci aici?

— Veđi d-ta.

— Durere.

— Cum așa?

— Imī strici lemnulū celū frumosū.

— Ah! pentru-ce?

— Pentru-cā tu tai în lemnū cu o nepāsare ca unū învățacelū, ca unū meșter-stricā, — eslamā măiestrulū iritatū preste acēstā nepāsare. — Obiectulū, care-lū lucrī tu, nu are nici cea mai micā asemenare cu originalulū, carele jace înainte ta. Ești dōrā orbū?

Acēstā admoniare înainte tuturorū calfelorū, cari uimiți de o atare scenā nemai auđitā își redicasērā capetele, acēstā bānuelā despre desteritatea sa, de altā datā ar fi infuriatū pre tinērulū zēlosū și iubitorū de onōre. De astā datā însă elū sē îndestulī a aruncā o privire posomoritā asupra desēmnului și asupra lucrului, apoi đise:

— Hm! întradevērū, d-ta ai dreptate.

— Firesce că am dreptate, — și apoi unū astfelū de lucru nu-mī trebuie.

— Și nici o calfā, care lucrā astfelū.

— Firesce.

— Sē întēlege de sine, — espedézā mē!

Acēsta era pentru măiestru prea multū. — Voia a erumpe deodată, dar își nāduși cuvintele, ce voia

chiar a-le exprimă. Să scărpină în barba cea desă, precum făcea elu tot-déuna, când se mânia și după o pauză ȕise:

— Procopă!

— Măiestre?

— Vino dincóce la dómna.

— Da

Și cu aceeași nepăsare somnulentă părăsi Procopă lucrătórea și urmă pre maiestru de cea parte în odaia măiestriței, care ilă accepta acolo întristată de rezultatul planuriloró domnului Novotny.

Ambi bărbați intrară în lăuntru. Măiestrița observă la prima privire, că d-nulú Novotny e mániosú și de acea strigă:

— Ioane, lasă-mi mie cuvântulá, — eu sciu tractá cu Procopă mai bine, decâtú tu în ferbințala ta.

— A puf! voiu fi sciindú și eu, cum e de vorbitú cu o calfă, dela care nu câstigi altceva, decâtú rușine și batjocură.

— Măiestre! strigă tinérulú aprinsú de mânie.

— Ce să însémnézē acéstá?

— Tac! pentru D-đeu! ímplorá măiestrița.

— Procopă, — ȕise măiestrulú ímblândindu-se, nu avemú sē ne certámú, ci trebuie sē-ți spunú, că în acestú modú nu mai merge cu noi.

— Ce nu merge? — íntrebá calfa.

— Ființa tá somnuroasă și leneșá, care-mi stricá íntregá lucrătórea, în care ai fostú odiniórá modelú, iar acum ești de rísulú celorlalte calfe și de batjocură ínvēțáccilorú. Aceea nu merge.

Procopă își plecá capulú rușinatú: recunoscú, că măiestrulú are dreptate.

— Ți-am spusú odatá, — răspune elú, — că nu poți face nimicú mai bine, decâtú sē mă espedezi.

— Apoi da, firesce, — ȕisē d-nulú Novotny, — acum așa vorbeșce elú, ca și când nimicú nu ar fi mai plăcutú în lume, decâtú a părăsi casa, în care a ínvēțatú, în care a crēscutú, — în care — în care

— În care de sigurú nu i-a mersú réu, — adause măiestrița, fiindcă d-nulú Novotny nu-și putú terminá vorbirea.

Procopă era emoționată.

— Aveți dreptate, esclamá elú íntíndēndú măiestrulú și măiestriței mâna, eu recunoscú, că sum unú omú, nerecunoscătorú și nemulțámitorú, carele se pórtá fața de D-Vóstre în modulú celú mai rușinoșú, dará eu — eu nu portú vina la aceea.

Procopă suspíná ultimele cuvinte în unú tonú atátú de jalnicú, încátú stórse compátimirea măiestrulú și a măiestriței.

— Fii numai bunú, Copi! ȕisē ea, — nu te superá; noi nu ne fácemú nemica din acea și acuși va fi érăși altcum.

— Tac! babá! porunci domnulú Ioanú Novotny, — aceea nu o scíți voi muierile. O raná nu se curézá, decâtú se adie, ci decâtú se spalá bine, se frēcá cum se cade, și se pune pe ea o catapasmá. Eu mi-am pusú odatá în capú a curá pe flăcăulá nostru și o voiu și face, așa precum mă chiamá pe mine Ioanú Nepomuk Novotny.

— Ascultá Procopă!

— Măiestre?

— Tu ești amorisatú.

— Am fostú — răspune calfa cu durere.

— Nu face atari fețe melancolice, aceea nu se cuvine unú mēsarú, care e la loculú seu. Dēcá ai fostú amoresatú, mulțámesece lui Dumneđeu, că nu ești mai multú. — Dealtcum sciu eu ce e aceea, — și pentru aceea nu sum mániosú pre tine, eu încá am fostú odatá tinérú și sciu cum bate atunci inima. Și eu am fostú amoresatú, dar fórte amoresatú și încá în m. . . . .

Măiestrulú Novotny se loví preste gurá, căci era pe aici sē-i lunea din gurá cuvântulú: „mum-ta“, dar se reculese și vorbi mai departe: — în măiestrița ta am fostú amorisatú, pre carea apoi am luat'ó în căsătorie, însē cu multú mai nainte am iubitú pre alta. — Aceea a fostú în Praga — și aceea m'a adusú în o mai mare íncurcáturá, decâtú în care te simțesci tu, căci eu nu am fostú numai amețítú de capú ca tine, ci și morbosú de mórte. După-ce în fine mi-se însănătoșá bietulú corpú, voiam ca și inima sē-mi fie sănátósá și scii cum am făcutú și ce mediciná am aplicatú la morbulú inimei mele?

— Ce? — íntrebá calfa ascultándú.

— Mi-am legatú pachetașulú și m'am dusú în călătorie, — răspune măiestrulú.

Ochii calfei după unú timpú îndelungatú mai lucirá odatá.

— Domnulú Dumneđeu a făcutú o lume fórte frumoșá și când vedemú în tótá điua câte-o bucatá din acéstá lume frumoșá, ni-se pune sângele érăși în circulațiune, ni-se întáresce capulú și ni-se vindecá inima, atunci íncepemú érăși a cântá și ridemú preste amorulú lásatú îndērēptú și ne gândimú: altú orașú, altú amorașú!

— Cum? ce? — strigá măiestrița, pe care o atínsēră aceste cuvinte.

— Tac! babá! nu mă ínterupe! Și de aceea am otáritú eu și cu baba mea, ca și tu sē-ți legí pachetașulú și sē mergí în străínátate, cu câtú mai departe cu atátá mai bine; — și pentru-cá astáđi mi-ai datú deja de dóuē ori preste nasú ca sē te espedezú, de aceea te și espedezú. De astáđi în 14 đile ai sē plecá la Bohemia, Saxonía, Prusia, séu íncotro voesci.

— Nu fi așa durú — ȕise măiestrița, — nu e

Din viața pictorilor renumiți.

Onorata Rodiana.

(Fine).

Onorata când lucra de comună se îmbrăca în vestminte comode și ușoare, de altcun fel nu prea grija de sine, pentru-că lucra în odaia închisă.

Tinărul nobil se apucă cu încetul la lucru. Cu istețimea, cu puterea măgulirii îi cuceri atențiunea Onoratei, ceea-ce încă a fost multă.

În o zi de vără Onorata lucra adâncită în sala palatului. Sala strălucea de comorile artei sale, boltitura era acum gata. Ea lucra mai departe.

Onorata în ocupațiunea sa nu observă, că pre feștra deschisă apare figura unui bărbat, care privind în jur de sine se furișează în lăuntru.

Ea numai atunci observă figura bărbatului, când acela se apropia de ea.

— Cine-i! hah — cum ai cutezat d-ta să intri aici? — strigă ea scoborindu-se cu mânia de pe scară

— Onorată! — strigă tinărul în limbă sonoră italiană.

— Ce te-a imputernicit pe d-ta să me surprinzi?

— Aceea că te iubesc! — strigă tinărul aplecându-se spre Onorata.

Artista și-a uitat grațiile neacoperite și scose pumnalul. —

— Mergi îndată pe unde ai venit!

Tinărul în loc ca să se fie depărtat, se apropiă și mai tare de femeia frumoasă răpitoare și când ei nu-i trecu nici prin minte o cuprinse de mijloc.

— Onorată, eu am cutezat.

— În minutul acesta luai pumnalul. Tinărul nobil cu ânima străpunsă căzu pe padiment.

Onorata palidă îl privi pe tinărul temerariu, se uită cum fața i se îngălbinesce, cum cade plângându, gemându la picioarele ei. —

— Onorată, oh Onorată! cât de frumoasă ești în mânia ta, — suspină tinărul eufemid și în ultimul minut la aceea, pentru care totul a cutezat și totul a pierdut.

Artista se uită la el cu ochi lucitori.

— Onorată! — suspină tinărul încă odată și apoi muri.

Femeia se uită lungă la victima sa, și când simți înmoldându-i se inima cu încetul, se plecă la tinărul mort, răpită cu încetul de un simțământ deosebit și îi sărută fruntea palidă. —

Luă apoi vestmintele de pe el și le îmbrăcă pe sine. În amurgul serii eși din sală îmbrăcată în vestminte bărbătești și încă în noaptea aceea părăsi hotarul Cremonei.

Cadavrul tinărului nobil fu găsit, dar Onorata Rodiana a dispărut.

Totu atunci la comandantul armatei, ce lupta contra Venețienilor, se însinuă un tinăr. — Doria să fie înrolat. Comandantului îi plăcu foarte fața curăgioasă și insuflită a tinărului și-lu și înrolă.

Acest tinăr purta numele de Lampignano și a fost cel mai temerariu, mai curăgios și mai pacient în întregă armata.

Cine ar fi crezut, că Lampignano și Onorata Rodiana sunt una și aceeași persoană? Cu toate că a fost așa.

Pe tinărul soldat îl admirau cu toții, nu trecu multă timp până și înainte. Și atunci erăși luă înainte arta părăsită și desprețuită.

Ea trebui să lucreze chiar contra direcțiunii sale de mai înainte, că nu cumva să o cunoască după opurile sale; și Rodiana își păstră secretul până în momentul din urmă.

Luptele și nopțile fără somn îi stôrseră puterea — de multe ori simția, că s'a născut femeie, dar nici când nu s'a tradată.

La obsidierea cetății Castello, Lampignano penetrându între șirurile dușmanului de-odată fu impresurat. Inimicul de multă voia să-lu prindă. Acum de sigură perea, decă un tinăr vitezu nu-i venea în ajutor, ca să-lu scotă din mâinile dușmane.

Lampignano nici când nu vorbea cu soții săi de arme. Îl și sciau acum, că iubese singurătatea. Nici nu-lu conturba nimene, afară de un tinăr vitezu italian, pe care rēcēla și natura posomorită alui Lampignano nu l'a putut înstreina de cătră dēnsul.

De multe ori se întâmplă în viață, că unul său altul, deși nu l'amă vedut decată o singură dată, ne câștigă inima în mod original. Cine să nu o fi simțit asta, — acea simpatia pe care o simțim bărbat unu față de altul, care e mai multă și decată preținie, care constă în rudirea mistică a sufletelor? Acesta o a simțit și tinărul italian la prima vedere alui Lampignano.

Acesta luă pe Lampignano și-lu duse în cortul său. După ce depuse coifulu putu vedē mai bine trăsurile frumoșe proporționate alui Lampignano.

Din minutul acesta italianul era neîncetată în societatea lui Lampignano, cerēndu-i numai amicitia. Lampignano în urmă cedă și-lu primi de amicul său.

Mulți ani au trecut de la acesta luptă. Pe Ro-

diana o a uitată lumea. — In locul ei trăia acum Lampignano și acesta nici-odată nu și-a trădatu secretul.

Anii petrecuți laolaltă legară strinsu pe tinărulu italianu de Lampignano, — dar despre secretu în veci nu a avutu nici suspiciune. Lampignano tăcea ca mormântulu.

Italianulu odată dișe: „Lampignano! timpulă trece, începemă a îmbetrâni — sē ne uitămū în laturi, — n'ar fi bine sē ne însurămū?”

— Aceea nu o voi face nici când! — dișe Lampignano și fața lui în minutulu acesta sēmēna a femeie.

— Pentru ce? — ce sē fie cauza!

— Pentru că ființa, pre care o am iubitū, a muritū de mânilē mele — continuă Lampignano în tonu sērbătoreșeu — și atunci m'am juratū, că inima mea nu va mai fi deschisă pentru amorū.

Tinărulu nu-lū întrebă mai departe. — Tăcură amēndoi.

La anulū 1472 Venețienii obsidiară Castello, locul natalū alū Rodianei. Lampignano apucă sabia și se grăbi a-și apără locuința țilelorū sale din pruncie.

Italianulu ca o stea nedespărțiveră ilū urmă și acolo.

Venețienii obsidiau Castello cu o ură moștenită. Lampignano își apără locul natalū ca leulū rānitū, — și-a învinsū, — dar o daltă îi trecū prin sină. —

Amiculū italianū luă în brață pe Lampignano și-lū duse la unū locū lateralū.

— Trezesce-te Lampignano! — a noastră e învingerea; dar ochii lui Lampignano se împaingeniseră, pe față i se puse mōrtea.

— Trăiescă patria! — esclamă încă odată și își dete sufletulū. —

Tinărulu îi rupse vestmintele de pe peptū, ca sē pōtă împedecă curgerea sângelui, și iață de sub vestminte îi apărū sinulū femeiescū, cu o rană în mijlocū plină de sânge.

Tinărulu înmărmuritū se uită la amiculū sēu, în care numai acum cunoscea o femeie.

Dar acum era târđiu.

Ilū privi multū timpū tăcutū, și când inima i se umplū cu amarū merse érāsī pe murii cetății. Nici nu s'a mai întorsū.

Lampignano dară a muritū — dar Onorata Rodiana trăiesce și arta ei nu va muri în veci!

Am cetitū viēța artiștilorū lunei culte și potū dișe, că viēță ca a Onoratei Rodianei mai aventuriōsă, mai romantică, dar totū odată mai tragică n'am găsitū. Ea a trăitū 30 de ani, pe cari i-a petrecutū între artă și luptă.

Opurile Onoratei și ađi se potū vedē în Cremona. Cele mai multe însă suntū nimicite de dintele timpului — prin ce adevereșce în modū strălucitū și aci, că ce susține numele artistului, aceea nimicesce opurile lui. Puterii timpului nimica nu-i ce sē pōtă contrastă.

(Xavèr).

Iuliu Moldovanū.

Aforisme alese despre femei, amorū și căsătorie.

Estrase din diverse colecțiuni de Jeronimū Barițiu.

Cātu de adese și câtū de variatū în totdeuna scie o femeie sē ne spună cu o stringere de mână cuprinđetorulū cuvēntū: sē pōte!

P. Mantegazza.

Din o sută de femei, cari cadū, nouēzeci și nouē și-au premeditatū căderea.

* * *

Intre unū nu și unū da alū unei femeie nu se pōte vîri nici vērfulū unui acū.

Proverb.

In două rēnduri a gresitū Creatorulū: când a făcutū aurulū și femeia.

Indic.

Fetele suntū ca rosele, d'abia înflorite și flōrea frumșeții lorū e deja învechită.

Shakespeare.

Trupulū omului are două venine dulci: unulū e unū vinū bunū, celalaltū o femeie frumoșă.

Prov. românū.

Bărbatulū spune ceea ce scie, femeia ceea ce place; pentru a vorbi unulū are lipsă de cunoscințe, ér cealaltă de gustū; unulū trebuie sē aibă de obiectū principalū lucrurile folositoare, ér cealaltă pe cele plăcute. Vorbirea lorū sē nu aibă alte forme comune, decătū acelea ale adevērului.

Rousseau.

Bărbații reflectēză la ceea ce se cugetă despre ei; femeile la ceea ce se vorbesce despre ele.

Hippel.

Acusămū pe femeie, că șovăe dela unulū la altulū! Sē nu o sfădimū, ea caută unū bărbatū constantū.

Goethe.

Suntū bărbați, cari întrecū limbuția limbei femeiesci, dar nici unū bărbatū nu poșede elocvența ochilorū femeiesci.

Weber.

Femeia vede adēncū, bărbatulū vede departe. Pentru bărbatū lumea e inima, pentru femeie inima e lumea.

Grabbe.

Diverse.

Conferența alegătorilor români din Ardeal și Ungaria s'a ținut în 23—24 Iulie n. în Sibiu cu o demnitate impunătoare. Numărul Românilor, cari au luat parte, se urcă la 6000. Cu ocaziunea acestei conferințe au fost la Sibiu oșpeți din România, corespondenți ai foilor din patrie precum și corespondenți dela cele mai de frunte foi din Europa. Conferența a fost cea mai înaltă dovadă despre valoarea și lealitatea poporului românesc din această patrie. Hotărârile luate cu astă ocaziune sunt următoarele:

1. Conferința generală estra-ordinară a delegațiilor alegătorilor români din Transilvania și Ungaria, întrunită la Sibiu în zilele de 23—24 Iulie 1893, identificându-se întru toate cu comitetul său central, declară de alu său memorandum depus în Iunie anul trecut în cancelaria Majestații Sale, încuviințază pașii și procedura așternerii lui și aprobă cu viuă satisfacție și pe deplin activitatea acestui comitet și-și exprimă totu deodată în numele alegătorilor, pre cari îi reprezintă, gratitudinea sa pentru zelul și stăruința, cu care a susținut cauza Românilor din Transilvania și Ungaria.

2. Conferența își exprimă cea mai vie a sa părere de rău asupra urmărilor judecătoreșei, ce s'au pusă în lucrare, cum se pare pe totă linia, urmăriri, cari nu pot contribui întru nimic la lecuirea relelor existente, dar ușor pot să slăbescă momentul etic al maiestății statului.

3. Conferența protestează în contra violării dreptului de întrunire al alegătorilor români în general și a opririi și restringerii conferinței de față.

4. Conferența susținându și mai departe în întregime sa programul național stabilit și acceptat în conferințele anterioare, dă comitetului însărcinarea de a lupta pentru realizarea acelui program.

5. Conferența consideră ca apariții ale curențului bolnăvicios și sgduitorele reforme bisericești politice, cari sunt împinse pe planul actualității politice. Aceste reforme nu provin din vre-o trebuință simțită a popoarelor creștine și nu sunt justificate prin nici un interes real al statului. Dacă însă ele s'ar realiză, ar mări numai nemulțămirea generală, ar slăbi legăturile familiare și sentimentele religioase ale populațiunii, și astfel ar sgdui chiar fundamentele etice ale statului.

6. Conferența în conformitate cu enunțațiunile sale anterioare își exprimă din nou dorința de a conlucra, pe baza programului partidului național, cu popoarele nemaghiare din statul ungar și autorisază comitetul central a continua cu pertractările inițiate în această direcție.

Darurile nouă ale episcopului Pavelu.

„Familia“ scrie sub acestu titlu următoarele: Preasf. Sa episcopul Michailu Pavelu alu Orădii-mar și în anul acesta a ajutorat cu 6000 fl. pe preoții diecesani mai săraci; acestu ajutor s'a împărțit între 60 de preoți, dându-se fie-cărui câte 100 fl. Impărțirea s'a făcutu la începutul acestei luni. Abia s'a știut că în diecesă, generosul arhieru a venit cu unu daru nou; în cea din urmă ședință a consistoriului a depus la mâinile capitulului 29,000 fl., ca adausu la fondul Pavelianu, merit pentru sprijinirea intereselor culturale ale diecesei. Astfelu fondul Pavelianu s'a uretat la 480,000. Unu nou titlu acesta la stima generală.

Cursu de limba română la Montpelier.

Asociațiunea felibrilor latin în adunarea ținută, în Franța sudică, urgiteză crearea cursurilor de limba română și macedo-română la facultatea de litere din Montpelier.

Petrecere. Inteligența română din Ujfalău săsesc și juru invită la „Petrecerea de veră“, ce o va aranjă Duminecă, la 5 Augustu st. n. 1893 în hotelul opidului Lechința săsescă. Venitul curat este destinat pentru biserica și școla română din Ujfalău. Prețulu intrării: de persoană 1 fl., în familiă 80 cr. Începutulu la 6 ore s'era. Comitetul aranjatoru. Ofertele marinimose se voru primi cu mulțămită și se voru cuită pe cale diaristică.

Hymen. D-lă *Dănila Malaiu* și d-șora *Valeria Balu* își voru serba Cununia loră la 3 Septembrie 1893 st. n. în biserica gr. cat. din Ilyamare la orele 4 p. m. Felicitările n'ostre!

Virsa fetelor de măritat. Dacă este să aflăm virsa fetelor de măritat, purcedem astfel: dicem fetei să scrie numărul luni, în care s'a născut. Acestu număr să-l multiplie cu 2, apoi să adaugă 5 și suma să o multiplie cu 50. La urmă să adaugă vârsta, să subtragă 365 și ărași să adaugă 115, apoi să întrebă fata, ce număr a dobândit. Cele două cifre (semne) aflătoare la drepta arată întocmai virsa, ăr cifra din stînga arată în a cătea lună s'a fost născut. Dacă de e. suma ar fi 822, atunci fata e de 22 ani și s'a născut în a 8 lună, adică în Augustu. Cine nu crede, facă o cercare și hotărîtă că socotela isbutește. Acesta probă se p'ote face și cu fetele, cari încă nu sunt de măritat.

Avisu. Două fete, cari voiesc a cercetă școla din Bistrița, se primesc în o casă, unde se vorbește limba germană și pentru unu preț moderat voru fi provădute cu cortel și viptu. A se adresă la administrațiunea acestei reviste.